

Milyen természetes a környezetünk? TEREPI ADATLAP a MÉTA Természetesség-mérőjéhez/12.
 (www.novenzetiterkep.hu/termeszetessegmero, biro.marianna@okologia.mta.hu)

ERDŐS, LIGETES TERÜLETEK		CSERJÉSEK		GYEPEK	
Helyszín		Helyszín:		Helyszín:	
Az erdő vízben vagy vízparton áll	5	A cserjés vízben vagy vízparton áll	15	A gyepek vízállásos (vagy még látszanak a tavaszi vízborítás nyomai)	15
Az erdő sziklás, köves vagy meredek helyen van (de ez nem mesterséges felszín)	5	A cserjés sziklás, köves vagy meredek helyen van (de ez nem mesterséges felszín)	15	A gyepek sziklás-köves vagy meredek helyen van (de ez nem mesterséges felszín)	15
Szélesebb, mint 20 méter (nem fasor vagy erdősáv)	5	A cserjés homokbuckás helyen van, a felszín növényzete ritkás	15	Nem műút- vagy vasút-menti, csatornaszéli keskeny gyepsáv	10
Az erdő nem szemetes, nem taposott, nincs sok vaddisznótúrás	5	Legalább száz méter hosszú vagy 40-50 méter széles	5	Nem szemetes, ember vagy jármű nyomai még nem sértették fel a gyepeket	5
Legalább egy fa törzsátmérője 60 cm feletti	15	Nem szemetes, nincs megtaposva, nem műút szélén vagy csatornaparton van	5	A talajfelszín foltokban fehér (szikes)	15
15 cm-nél nagyobb átmérőjű kiszáradt fák (holtfák) állnak vagy fekszenek (legalább egyet találtál)	10	Idősebb fák vannak benne vagy a szélében	5	Homokbuckán állsz, a ritkás növényzet főként fűcsomókból áll	15
Vannak benne kis tisztások vagy a lombkoronában fányi lékek (nem kivágott fák helyén, legalább egy ilyen látsz)	10	A cserjést legalább 5-féle bokor alkotja	5	Legalább fele részben erdők, gyepek vagy mocsarak veszik körül	5
A fák kora változatos (kicsi, közepes és nagy fák)	10	Nem uralkodott el egy vagy két cserjefaj	5	A növényzet olyan zárt, hogy nem látszik a talajfelszín (kivéve a vakondtúrások, utak helyén)	10
A fák nem sorba ültetettek	10	A cserjés gyepfoltokkal váltakozik, nem teljesen zárt	5	A gyepeken látszik, hogy szokták kaszálni vagy legeltetni	5
Az erdőt főleg tölgy, bükk, gyertyán, juhar, éger, fűz, hárs vagy más őshonos fa alkotja	10	Legalább 20-féle növényt találsz benne 10x10 méteren	10	Öreg fák állnak rajta	10
Legalább háromféle ilyen őshonos fát találsz az erdőben (a különböző tölgy, juhar, fűz stb. fajok külön számítanak)	15	Kökény, galagonya, vadrózsa, fűz, som, boróka vagy más őshonos cserje (de nem bodza) alkotja	15	Legalább 20-féle növényt tudsz megszámolni 5 x 5 méteren (ha van 30 féle, adhatsz 15 pontot)	10
Nem látsz az erdőben fenyőt, akácot, nemes nyarat, bálványfát vagy más tájidegen fát	5	Nem látható benne akác, gyalogakác, fenyő, bálványfa vagy más tájidegen növény	10	A gyepek változatos, nem uralkodott el egy vagy két növény rajta	5
Legalább ötféle cserje, bokor vagy bokor méretű fiatal fa van benne	5	Látszólag 50 éve is cserjés, gyepek vagy erdő lehetett	10	Nem látsz parlagfűt, selyemkórót, aranyvesszőt vagy más tájidegen növényt	10
Legalább 20-féle növényt találsz benne 10x10 méteren	5	Legalább fele részben erdők, gyepek vagy vizes élőhelyek veszik körül	5	Feltehetően 150 éve is gyepek vagy vizes élőhely volt* (és úgy látszik, hogy azóta is az)	10
Feltehetően 150 éve is erdő volt *	10	Természetvédelmi területen van	5	Korábbi szántás vagy más zavarás nyomait nem látod a gyepeken	5
Több kilométerre eltartanak az erdők	5	Összpontszám:		Attól a ponttól, ahol állsz, még több száz méter távolságban is gyepek van	5
Természetvédelmi területen van	5	Értékelés: <ul style="list-style-type: none"> • 70 pont felett természetközeli állapotú • 40-70 pont között közepes állapotú (leromlott vagy regenerálódó terület, esetleg fiatalos erdő) • 40 pont alatt zavart, mesterséges vagy degradált állapotú 		A növényzet a sziklás, köves vagy szikes talaj miatt ritkás	10
Összpontszám:				Találtál védett növényt a gyepeken	10
<ul style="list-style-type: none"> • Határold le a tájból egy egységes növényzetű részletet! • Válaszd ki, ez milyen típusú élőhely (erdő, cserjés, gyepek stb.)! • Az igaz állítások pontszámait karikázd be (ahol bizonytalan vagy, számold le feleannyi pontot)! Add össze a pontszámaidat! • Állapítsd meg a természetességet az értékelés alapján! 				Természetvédelmi területen van	5
				Összpontszám:	
				* megkeresheted a helyed az 1860-as években készült térképen: http://archivportal.arcanum.hu/maps/html/katfelm2b_google.html	

Milyen természetes a környezetünk? TEREPI ADATLAP a MÉTA Természetesség-mérőjéhez/12.

(www.novenzetiterkep.hu/termeszetessegmero, biro.marianna@okologia.mta.hu)

MOCSARAK ÉS VÍZFELÜLETEK		EGYÉB ÉLŐHELYEK		A mérés lépései:
Helyszín:		Helyszín:		1. Határolj le a tájból egy egységes növényzetű részletet!
Öreg fák állnak a szélén, a partján vagy benne	5	Amit vizsgálsz, az egy gyümölcsös, szőlő vagy kert területe	3	2. Válaszd ki, hogy erdőben, cserjésben, gyepen, vízparton, mocsárban vagy egyéb élőhelyen állsz!
Közvetlenül a parton gyeppek, nádas, mocsaras részek vagy fás-bokros területek vannak	10	Amit vizsgálsz, egy út, vasút vagy csatorna-menti, hosszú keskeny gyepsáv, fasor vagy cserjesáv, esetleg fákat és cserjéket is tartalmazó változatos gyepes terület	4	3. Karikázd be az igaz állítások pontszámait! Ahol bizonytalan vagy, számolj feleannyi pontot!
Legalább száz lépés széles vagy hosszú	5	Egy idős parkot, idős kertet vagy idős gyümölcsöst vizsgálsz	5	4. Add össze a pontszámaidat!
Amit vizsgálsz egy természetes mocsár, álló- vagy folyóvíz, vagyis nem ember által ásott gödörben van	10	Amit vizsgálsz egy falu vagy városszél, mezőgazdasági telep vagy tanya udvara, környéke	3	5. Állapítsd meg az élőhely természetességét az értékelés alapján!
A part nem mesterségesen egyenes, nem kiépített	5	Egy szántóföldet vizsgálsz	1	Értékelés:
Az élőhely vagy partja nem szemetes. A vízben nem látsz szennyeződést, nem zöldes, algás.	5	Amit vizsgálsz az feltehetően egy néhány éve felhagyott szántóterület (lehet, hogy sok a parlagfű, pipacs, selyemkóró vagy más gyomnövény)	2	• 70 pont felett természetközeli állapotú
Az élőhelyet részben vagy egészben víz borítja	5	Nincs nyoma friss talajbolygatásnak, nem szemetes, nincs megtaposva	5	• 40-70 pont között közepes állapotú (leromlott vagy regenerálódó terület, esetleg fiatalos erdő)
Az élőhelyet legalább harmad részben nád, gyékény, sás vagy változatos mocsári növényzet borítja	10	Legalább 10-féle vadnövényt (nem természetett) tudsz megszámolni rajta 10x10 méteren	5	• 40 pont alatt zavart, mesterséges vagy degradált állapotú
A víz felszínén nagy levelű vagy színes virágú növényeket is látsz	10	Ezen a helyen nem látsz akácot, gyalogakácot, fenyőt vagy más tájidegen fát (a távolabbiak most nem számítanak)	5	* megkeresheted a helyed az 1860-as években készült térképen: http://archivportal.arcanum.hu/maps/html/katfelm2b_google.html
Legalább 3-féle hínárt tudsz felfedezni a vízben vagy a víz tetején	10	Vannak fasorok, cserjesorok, füves, cserjés részek vagy ilyen útszélek a környéken	5	Ez a Természetesség-mérő segít annak az eldöntésében, hogy a körülöttünk lévő táj növényzete mennyire természetes vagy leromlott.
Az élőhelyen nem uralkodtak el a tájidegen növények (arany-vessző, gyalogakác, japán keserűfű)	5	A környező táj kis parcellákból áll vagy változatos, mozaikos	5	A természetesség-mérőt és a hozzá tartozó adatlapokat honlapunk diákoldalán találod meg: http://www.novenzetiterkep.hu/termeszetessegmero
Tágabb környezetét legalább fele részben erdők, gyeppek vagy más vizes élőhelyek alkotják	10	Azt a foltot, amit vizsgálsz, főként gyeppek, erdők vagy vizes élőhelyek veszik körül	5	A határozáshoz csak néhány gyakori növény ismerete szükséges (pl. a nád, a parlagfű, a csipkerózsa vagy az akác). Ezek képeit egy erre a célra készített kis NÖVÉNYHATÁROZÓBAN találod. A teljes növény mellett a levél, a virág és a termés képét is feltettük erre az oldalra.
Ha mocsaras területet vizsgálsz, vízjárását természetesnek látod (nem látsz benne csatornát)	10	Ha körbenézel, a horizont több mint fele be van építve	1	
Ha álló- vagy folyóvizet vizsgálsz vízjárását természetesnek látod (nincs visszaduzzasztva, zsilipelve)	10	Ha körbenézel, a horizont kevesebb, mint fele van beépítve	4	
Feltehetően 150 éve is vizes élőhely volt *	10	Természetvédelmi területen van	3	
Természetvédelmi területen van	5	Összpontszám:		
Összpontszám:				

